

SAMEN OPLEIDEN

VOOR EEN STERK VMBO!

Hybride professionals
en buitenschools leren

SEPT
'23

Als 'hybride opleider' brengt Marina Vermeire haar leerlingen de kneepjes van het lassen bij.

Lees verder op pagina 10

04

Studenten
voor de
vmbo-klas

07

Samen
trots zijn
op de zorg

08

Winnaars
'Praktijk in
de klas'-prijs

13

Een frisse wind
door de afdeling
Zorg en Welzijn

Leren combineren buiten én binnen de school

De wereld verandert in rap tempo: de technologische ontwikkelingen staan niet stil, beroepen veranderen en het beroepenveld stelt steeds nieuwe eisen aan onze leerlingen. Om het onderwijs up-to-date te houden en onze leerlingen nog beter op de toekomst voor te bereiden, is het noodzakelijk dat we ons vmbo-onderwijs samen met andere partijen vormgeven.

Dat vraagt wat van scholen en van de betrokken collega's: buiten de grenzen van de eigen schoolmuren kijken, de verbinding zoeken met de praktijk én die praktijk onderdeel maken van je eigen onderwijs. Het betekent meer netwerken, en verbindingen leggen met bedrijven en instellingen om vormen van buitenschools leren te organiseren. Het betekent bovendien dat je de buitenwereld de school inhaalt, bijvoorbeeld door te werken met hybride professionals. Op veel plekken wordt daar al mee geëxperimenteerd en de komende jaren zullen we daar zeker verder in moeten investeren.

Het vraagt allemaal tijd en energie en dat is zeker een uitdaging, maar we kunnen elkaar daarin inspireren. De inzenders voor onze prijsvraag 'Praktijk in de klas' zijn bijvoorbeeld allemaal scholen die op de een

of andere manier een vorm hebben gevonden om leerlingen in een echte context te laten leren. Lees op pagina 8 en 9 hoe ze dat doen (en wat het oplevert!).

In deze krant staan ook voorbeelden van scholen die de samenwerking met het mbo en het bedrijfsleven hebben gezocht: een mooie manier om tussenschotten weg te halen en zo te werken aan doorlopende leerroutes. Of lees wat het effect is van 'circulaire' docenten, die loopbanen binnen en buiten de school afwisselen. Het onderwijs krijgt een impuls, het team krijgt meer energie en leerlingen krijgen een realistisch beroepsbeeld.

Uit alle voorbeelden proef je trots: docenten zijn trots op hun leerlingen, leerlingen op hun werk (dat nu echt gebruikt wordt, zie pagina 9).

Maar vooral trots op een sterk beroeps-onderwijs dat leerlingen goed voorbereidt op de praktijk.

Natuurlijk, we kunnen niet alles tegelijk. Maar elk succes is de basis voor een volgend succes, en zo bouw je een stevig fundament om actuele ontwikkelingen een plek te geven binnen je school. Mijn hartenkreet: Laten we LOB nóg meer centraal stellen in ons onderwijs en LOB vormgeven samen met vervolgoopleidingen, bedrijven en instellingen. Dan kunnen buitenschoolse leerervaringen eraan bijdragen dat leerlingen een beter beeld van beroepen ontwikkelen. En dan wordt ons beroeps-onderwijs nog betekenisvoller voor onze leerlingen dan het nu al is.

Veel leesplezier!

Arjen Daelmans

Voorzitter Stichting Platforms vmbo

Arjen Daelmans

Mail aan mijn oude school

Van: **Ayberk Sen** AyberkSen@kaderExcellentTalentstadZwolle.nl
Verzonden: 3 april 2023 14:20
Aan: Esther@PraktijkonderwijsTalentstadZwolle.nl

Onderwerp: **Hallo**

Beste mevrouw Van den Berg, hallo Esther,

Het is alweer twee jaar geleden dat ik op het praktijkonderwijs in de schakelklas pro-vmbo zat. Jij was daar mijn mentor. Ik ben nu 16 jaar en zit in het vierde leerjaar van vmbo Talentstad Beroepscollege. Binnenkort beginnen mijn praktijkexamens van Economie en Ondernemen. Het profiel E&O bestaat uit verschillende onderdelen zoals administratie, logistiek, secretariael en commercieel. Daar komt veel rekenen aan te pas: bij logistiek bereken je bijvoorbeeld de voorraad, en bij administratie leer je facturen opstellen. E&O was voor mij een goede keuze, omdat ik heel goed ben in rekenen en wiskunde. Ik heb stage gelopen bij Landstede en bij Vatenhandel Stijf, en daar heb ik bijvoorbeeld ook berekeningen gemaakt en een werkrooster opgesteld.

Ik ben begonnen in het praktijkonderwijs, in de schakelklas, omdat ik niet precies wist welk niveau bij mij paste. Het advies van de basisschool was praktijkonderwijs, maar ik wilde zelf graag de schakelklas proberen. In de schakelklas ga je kijken waar je het beste op je plek bent: op het praktijkonderwijs of het vmbo. Je krijgt minder praktijklessen dan op het praktijkonderwijs, en de algemene vakken zijn hetzelfde als op vmbo basis. Ik deed erg mijn best om goede cijfers te halen om goed voorbereid te zijn en om mijn ouders trots op me te laten zijn. Omdat ik het niveau te makkelijk vond, mocht ik in het tweede jaar wiskunde op kaderniveau gaan doen, op het Beroepscollege.

Op het vmbo was het even wennen dat er meer docenten zijn. Als je een vraag had, kon je die niet meteen stellen. Je moest even doorkrijgen dat je geduld moest hebben. Langzamerhand ging ik steeds meer vakken op het vmbo volgen en rond Pasen was ik zo vaak op het vmbo, dat het niet meer lukte om een passend rooster voor mij te maken. Al vóór de zomervakantie stapte ik helemaal over naar de kaderklas en werd ik een vmbo-leerling. De meeste leerlingen van de schakelklas gingen na de vakantie naar vmbo basis. Ik werkte hard en ik zit nu voor alle algemene vakken in de kaderexcellent klas. Dat is hetzelfde als tl-niveau. Voor de praktijkvakken bestaat dat niveau niet.

Het heeft me geholpen dat ik in de schakelklas extra begeleiding heb gehad om mijn Nederlands, nieuwsbegrip en begrijpend lezen te verbeteren. Dat helpt bij alle vakken! Ik ben in de schakelklas ook zelfstandiger geworden. Ik had steeds minder begeleiding nodig, omdat ik de stof prima snapte. En ik leerde om hulp vragen als dat nodig was. Ik was ook blij om jou als mentor te hebben. Jij kunt goed uitleggen en vraagt goed door. Na de overstap naar het vmbo had ik eerst nog een begeleider die in de gaten hield of het allemaal goed ging, maar dat was al snel niet meer nodig, want het ging heel goed. Mijn vmbo-mentor meneer Koele zei dat discipline belangrijk is als je je doelen wilt bereiken. Met discipline geef je niet op en doe je wat je moet doen.

Ik vind leren niet heel leuk, maar ik ben er wel goed in en ik haal graag hoge cijfers. Ik doe ook echt mijn best, omdat het nodig is voor later. Mijn familie is trots op mij en zelf ben ik ook trots op hoe het gaat. Na de zomer ga ik de opleiding 'Business administration en control specialist' op mbo4-niveau doen bij Deltion. Die opleiding wil ik graag verkort doen. Dan ben ik na twee jaar klaar en kan ik verder studeren aan het hbo. Alles ligt nog open, maar ik denk er wel eens aan om leraar te worden. Ik weet ook al welk vak ik dan wil geven: wiskunde!

Groetjes van Ayberk

Van: **Esther Berends-van den Berg** Esther@PraktijkonderwijsTalentstadZwolle.nl
Verzonden: 4 april 2023 09:17
Aan: AyberkSen@kaderExcellentTalentstadZwolle.nl

Onderwerp: **Re: Hallo**

Ayberk, jij laat zien, dat je met een goede motivatie en hard werken veel kunt bereiken. Het zou toch geweldig zijn als jij leraar zou worden. Worden wij ooit nog eens collega's!

Esther Berends - van den Berg

Twan van den Hazelkamp

Zoek de goede match!

Een laagdrempelige uitnodiging en een brede blik op het inzetten van hybride professionals leiden tot méér en betere matches, aldus Twan van den Hazelkamp, locatiedirecteur van vmbo Het Rijks in Nijmegen en projectleider Hybride Techniekprofessionals.

Een fusie, een nieuw gebouw, een verandering van onderwijssysteem en een krimp van 40 FTE. Onder het motto 'nieuwe ronde, nieuwe kansen' legde Twan van den Hazelkamp zijn oor te luisteren bij het bedrijfsleven over hun verwachtingen van het vmbo. Het antwoord: 'Opleiden tot competente leerlingen met een goede beroepshouding.'

Met D&P als onderlegger zet Het Rijks in op oriëntatie en profileert zich als school voor zorg, techniek en dienstverlening. 'Het bedrijfsleven is de markt waarvoor wij opleiden. De ontwikkelingen gaan snel. Daarom moet je als school verbintenissen zoeken met bedrijven om het onderwijs in alle sectoren actueel te houden en

kijken wat je leerlingen moet meegeven om in hun vervolgopleiding of op de arbeidsmarkt beslagen ten ijs te komen. Dat lukt: onderzoek laat zien dat onze basis- en kaderleerlingen sinds de transitie boven verwachting presteren in het mbo.'

Bakje koffie

Deze regio kent naast een personeelstekort ook een kennistekort. 'Hybride professionals kunnen een brugfunctie vervullen. Zij nemen ervaringen uit de echte praktijk mee naar de leerlingen.' Hoe werf je hybride professionals? 'Als STO-projectleider voor de Hybride Techniekinstructeur plaats ik drie keer per jaar een advertentie op MeesterBaan: 'Heb je interesse in de techniek en affiniteit met onderwijs, kom dan een bakje koffie drinken.' "

In een half jaar tijd resulteerde dat in twintig gesprekken en tien succesvolle matches, zoals een ondernemer die ook jongeren wil enthousiasmeren voor het vak; een professioneel klusser die parttime als instructeur wil werken en een medewerker jongerenzorg die binnen de school wil doorgroeien naar instructeur. Tijdens een meeloopdag kijken kandidaten rond in het onderwijs.

Welkom

"De kracht schuilt in de laagdrempelige aanpak. We informeren niet naar kwalificaties, maar naar ambities en interesse. Ik kijk breder dan vanuit het perspectief van het onderwijs, heb het regionale scholenpalet goed in het vizier en ga op zoek naar de klik. Het gesprek met P&O is het sluitstuk. De kandidaten geven terug dat ze zich welkom voelen en zo een duidelijk beeld opdoen van de mogelijkheden."

Leerlingen ontwerpen oplossingen voor Utrecht

WWW.UDECIDE.NU

Tijdens de onderwijsontwerpweek UDECIDE bogen bijna 250 leerlingen van vijftien Utrechtse vo-scholen zich een week lang over praktijkvraagstukken rond de toekomst van hun stad. Tijdens de feestelijke afsluiting presenteerden zij hun oplossingen aan de opdrachtgevers en het publiek.

UDECIDE is een initiatief van NUOVO Scholen en heeft als doel om leerlingen van de verschillende NUOVO-scholen met elkaar in contact te brengen, in een contextrijke leeromgeving. De vraagstukken kwamen van de belangrijkste bedrijven en organisaties in Utrecht en varieerden van 'Hoe vergroten we het leesplezier van jongeren tussen 10-14 jaar?' (Bol.com) tot 'Hoe zorgen we dat reizigers op station Vaartsche Rijn hun fiets op de juiste manier stallen?' (NS). Voor elk vraagstuk werden een of twee groepen samengesteld, bestaande uit leerlingen van verschillende scholen, variërend in leeftijd en onderwijsniveau.

Hechte groep

X11-leerling Lindi Beunk ontwierp met haar groepje voor Ketikoti Utrecht en de Stadsschouwburg een workshop voor jongeren over het slavernijverleden van de stad. Ze verzamelden informatie, interview-

Lindi Beunk (links) en Stan Spruijtenburg

den een onderzoeker en bedachten onder meer een quiz. Ze vond het 'superleuk!' om met leerlingen van andere scholen samen te werken. "In mijn groepje zaten ook twee leerlingen van Ithaka ISK. Dus het was goed voor ons om Engels te leren, en goed voor hen om Nederlands te oefenen. We werden best een hechte groep."

Dat zag ook docent maatschappijvakken Stan Spruijtenburg van X11, die betrokken was bij de organisatie van UDECIDE. "Zodra leerlingen samen een vraagstuk gaan oplossen, zijn ze in de eerste plaats leeftijdsgenoten. Het schoolniveau doet er

niet toe, want ze hebben allemaal een expertise die ergens in het proces belangrijk is. De een is beter in het schrijven van teksten en de ander juist in de creatieve uitwerking van een idee."

Samen opleiden

Voor Utrechtse bedrijven en organisaties was het festival een kans om met jongeren in contact te komen, voor de scholen een kans om hun netwerk uit te breiden. Wat Stan Spruijtenburg betreft komt er volgend jaar een nieuwe editie. "Dit festival was op zoveel manieren waardevol. Maar vooral voor de leerlingen. Kijk om je heen: allemaal blij koppies!"

Bas Brouwer (links)
en Mick Dam

STUDENTEN VOOR DE VMBO-KLAS

WWW.DE-NUVO.NL
WWW.TECHNOHUBDELFT.NL

Om het lerarentekort op te helpen lossen, loopt er in Delft een pilot waarbij studenten van de TU Delft bijles geven op middelbare scholen. Bas Brouwer en Mick Dam, masterstudenten Sustainable Energy Technology aan de TU Delft, vertellen over hun ervaringen.

"In de coronaperiode werden TU-studenten wel eens aangetrokken om gaatjes in het rooster te dichten", vertellen Bas en Mick. "Bij bureaus voor huiswerk- en examenbegeleiding maakten we mee dat je zomaar een examentraining gaf in een vak dat je zelf nooit gehad had. 'Dat kunnen wij beter', dachten we. Ons idee was om TU-studenten voor een langere periode aan een school te verbinden, zodat ze écht wat kunnen betekenen." Via Renée Prins, die vanuit de TU betrokken is bij Sterk Techniekonderwijs Haaglanden (STOHA), kwamen ze op het spoor van Technohub Delft en schoolleider Jacqueline de Boer van het Stanislascollege.

Technohub

In Technohub Delft werken TU Delft, gemeente Delft en STOHA samen aan het grote docenten-tekort in de regio. Jacqueline de Boer: "Vroeger zochten we de oplossing vooral in het werven van meer docenten. Onze insteek is nu dat de vrije ruimte van 160 uur per jaar onbevoegd lesgeven ook benut kan worden voor een kwaliteitsimpuls, door de experts die de scholen in komen. Voor innovatie in het onderwijs heb je ook mensen van buiten de school nodig."

Met subsidie van de gemeente Delft zijn alle betrokkenen drie jaar geleden een experiment gestart. Bas en Mick en nog twee TU-studenten begonnen op het Stanislascollege Krakeelpolderweg een soort huiswerkbegeleidingsklas voor brugklassers die ondersteuning nodig hebben bij hun huiswerk, het plannen en het voorbereiden van toetsen. Bas: "Inmiddels doen we dat ook voor tweede- klassers en voorzien we derdejaars van vakgerichte

ondersteuning. We houden in alle klassen dezelfde groepsindeling aan van acht tot tien leerlingen met twee vaste studenten, die met de groep meegroeien." Dat laatste is belangrijk: zo kunnen studenten en leerlingen een band opbouwen.

Jacqueline
de Boer

Ajax of Feyenoord

"Aanvankelijk verwachtten we dat het bij de begeleiding vooral zou gaan om de inbreng van onze kennis in de bètavakken. Maar de begeleiding op het vmbo is veel breder", zegt Bas. Mick: "Vmbo-leerlingen zijn heel open: je hoort onmiddellijk wat je niet goed doet, maar ze vertellen ook over hun eigen situatie. Vertrouwen speelt een belangrijke rol. In het begin testen leerlingen je uit, of ze worden boos. Als jij rustig blijft, wordt het de leerlingen duidelijk dat jij er bent om ze te helpen en dan is het goed." Bas: "Leerlingen zijn ook nieuwsgierig naar ons: 'Ben je voor Feyenoord of voor Ajax?' 'Van welke muziek of series hou je?'" Bas: "Sommige leerlingen willen aan het eind van de lessen langer op school blijven, omdat er thuis geen goede plek is om te leren. Soms hebben hun ouders juist liever dat ze naar huis komen, om

te helpen." Mick: "Mijn ouders wilden dat ik mijn best deed op school en hebben zich daar ook voor ingezet. Als je TU-studenten en vmbo-leerlingen bij elkaar zet komen er ook verschillende culturen en achtergronden samen. Dat is misschien niet het hoofddoel van dit experiment, maar wel een ontzettend fijn bijproduct." Wat hem verder opviel? "Ik schrok van het geringe zelfvertrouwen van leerlingen. Hun eerste reflex is vaak 'Dat kan ik niet', terwijl ik zie dat ze de stof prima aankunnen. Vmbo-leerlingen zijn vaak veel slimmer dan ze zelf denken."

Bloemetje

De studenten krijgen veel positieve reacties van de leerlingen. Mick: "Ze komen terug om hun cijfers te laten zien. Sommige leerlingen melden zich spontaan aan. Aanvankelijk dachten we dat onze focus in dit project zou liggen op het vwo, maar lesgeven op het vmbo is leuker én belangrijker. We zijn een ander pad ingeslagen dan we van tevoren dachten, maar wel een heel leuk en leerzaam pad, dat steeds uitdagend blijft." Gelijkenissen zijn er ook: "Terugkijkend zou ik misschien een paar bloemetjes moeten rondbrengen als ik denk aan mijn eigen middelbareschooltijd", zegt Bas.

Het experiment is zeker geslaagd, bevestigt Jacqueline, al is het voor collega-docenten soms nog wennen. "Scholen moeten anders gaan kijken naar hoe ze het onderwijs plannen en organiseren." Voor Bas en Mick heeft deze ervaring ook iets gedaan met hun beeld van het docentenvak. In één woord: respect! En – nooit gedacht – wellicht een optie voor de toekomst.

Samen opleiden is samen delen

Samenwerking kan mooie dingen opleveren. Philips en Douwe Egberts introduceerden samen de Senseo, en Albert Heijn, Bol.com en Budbee maken het mogelijk om pakketjes op te halen bij je supermarkt. RUN DMC en Aerosmith verlegden samen hun muzikale grenzen. Het onderwijs en het bedrijfsleven hebben inmiddels ook dubbel en dwars bewezen mooie resultaten te kunnen boeken door samenwerking. Maar laten we ervoor waken dat de lasten teveel op de schouders van één partij komen te liggen.

De samenwerking tussen het onderwijs en het bedrijfsleven kent een aantal mooie voorbeelden. Onze Senseo's, zeg maar. Neem de 'MKB-route in het hbo' die mensen naar het hbo en het mkb leidt. En de ontwikkeling van praktijkgerichte vakken in delen van het vmbo, de belangrijke basis van de door het bedrijfsleven zeer gewaardeerde beroepskolom. Leerlingen maken door deze vakken sneller kennis met de beroepspraktijk en kunnen daardoor beter een studie- en beroepskeuze maken.

Studenten kunnen in de duale mkb-route al salaris verdienen, terwijl ze werken én leren. Bedrijven hebben al vroeg contact met potentiële nieuwe medewerkers en deze worden op de werkvloer up-to-date

stichting
platforms vmbo

In de Stichting Platforms vmbo (SPV) werken elf docenten-platforms samen aan het vmbo. SPV richt zich op de beroepsgerichte profielen, de praktijkgerichte programma's én de avo-vakken in het vmbo. Onder het motto 'Samen waar het kan, apart waar dat wenselijk is' bundelen elf platforms hun krachten en vormen zij één vmbo-gezicht en één gesprekspartner voor het vmbo-veld.

SPV werkt samen met alle belangrijke spelers in het onderwijsveld, zoals de ministeries van OCW en VWS, de VO-raad, de MBO Raad, Connect Groen, het platform TL, Platform IT, Vakcollegegroep, SBB, branche-organisaties en vertegenwoordigers namens het bedrijfsleven. Dit alles met als doel de leerlingen in het vmbo een optimale voorbereiding te bieden op opleiding en beroep. SPV geeft, samen met anderen, uitvoering aan Sterk Beroepsonderwijs en Sterk

Techniekonderwijs. Beide programma's hebben onder meer tot doel de samenwerking tussen vmbo, mbo en het bedrijfsleven in de regio te versterken.

Elf platforms werken samen

In SPV werken docentenplatforms samen, elk voor één profiel/praktijkgericht programma in het vmbo. Deze platforms vormen de (inhoudelijke) schakel tussen onderwijs,

COLUMN

opgeleid. Er gebeurt nog veel meer. Bedrijven stellen ruimte en apparatuur beschikbaar, zodat leerlingen en studenten bij hen in huis kunnen worden opgeleid. Zij leveren en faciliteren hybride docenten: medewerkers die zowel werknemer zijn als parttime docent. Ondernemers regelen rondleidingen en open dagen voor leerlingen en studenten, werken mee aan het vernieuwen van de inhoud van studierichtingen, zitten in werkveldcommissies, maken stage-afspraken en ga zo maar door. Bedrijven werken graag mee, maar al deze inspanningen kosten wel tijd en geld. Het gaat meestal om individuele, kleinere bedrijven die hun nek uitsteken om (jonge) mensen mede op te leiden. Ik geef het je te doen om én een midden- of kleinbedrijf te runnen én tegelijkertijd studenten te enthousiasmeren en (mede) op te leiden. Te vaak merk ik bij met name de overheid een houding van 'Dat redden die bedrijven prima, ze hebben toch zelf baat bij die samenwerking?' Zeker zijn er voordelen, maar bedrijven verdienen ook steun voor hun rol in dit proces. Onderwijs is immers niet hun *core business*.

Hoe zouden we bedrijven die steun kunnen bieden? Dat kan heel basaal, door meer geld ter beschikking te stellen. Er bestaat al een subsidie-regeling praktijkleren, maar die financiële tegemoetkoming voor de leerbedrijven wordt steeds lager. Hybride docenten in vmbo, mbo en hbo zullen in de toekomst steeds meer nodig zijn. Een speciaal fonds om hen beter in te kunnen zetten, kan voor wat lucht zorgen.

Ook organisatiekracht kan soelaas bieden, bijvoorbeeld een projectmanager in de regio die bij de bedrijven opdrachten ophaalt voor de praktijkgerichte vakken in het vmbo, netwerken organiseert van het vmbo en het mbo met het bedrijfsleven en bedrijfsbezoeken centraal kan organiseren. Zo'n projectmanager kan leerlingen koppelen aan bedrijven, en die netwerken tussen scholen en bedrijven tot stand brengen. Een of meerdere scholen kunnen zoiets samen regelen met de samenwerkende bedrijven.

Samen goed opleiden is een collectief belang, dat vaak neerkomt op individuele, kleinere bedrijven. Als we willen dat zij zich kunnen blijven inzetten voor meer praktijkgericht onderwijs, dan is het belangrijk om ook de lasten samen te delen.

Gertrud van Erp

Beleidssecretaris onderwijs VNO-NCW en MKB-Nederland

beroepsopleiding en beroep. Voor docenten organiseren de platforms activiteiten met als doel ontwikkelingen in de beroepspraktijk te vertalen naar onderwijs, zodat opleiding en beroep goed op elkaar aansluiten.

Meer informatie:
www.platformsvmbo.nl

“Jongeren opleiden voor een plek op de arbeidsmarkt”

Het verslag van het onderzoek is te vinden op: www.landstedegroep.nl/media/30075/het-docentschap-in-de-doorlopende-leerroute-vmbo-mbo-een-vak-apart.pdf

Wat vraagt een doorlopende leerroute van vmbo- en mbo-docenten, en hoe kun je docenten voorbereiden op hun rol daarin? Beleidsadviseur Janna Zijdeveld van Landstede Groep deed onderzoek bij diverse pilots op weg naar geïntegreerde leerroutes van vmbo basis naar mbo2.

Het werken in een geïntegreerde leerroute vertoont meer overeenkomsten met het werken in het mbo dan in het vmbo, vertelt Janna. “De kern van het docentschap is het begeleiden van de jongeren naar de juiste vervolgstap. In het mbo en in de routes gaat het dan om de eerste stap op de arbeidsmarkt.

In het vmbo is de begeleiding meer gericht op het vak en het halen van het eindexamen. Vmbo-docenten vinden het soms spannend om binnen een geïntegreerde leerroute het PTA los te laten. Het helpt om dan de aandacht te verleggen naar het sámen opleiden voor een plek op de arbeidsmarkt of een vervolgopleiding.”

Bijrijder

Nog een verschil: binnen het mbo hebben docenten veel professionele ruimte en zeggenschap om het onderwijs zelf vorm te geven. Onderwijsteams kunnen bijvoorbeeld onderling taken verdelen. In het vmbo ligt de onderwijsvisie vast in het schoolplan en voeren de docenten hun taken vooral individueel uit in de lessen. Vmbo-docenten ervaren de omslag als groter. Mbo-docenten op hun beurt steken veel op van het groepsmanagement en de didactische werkvormen van vmbo-docenten. Als hulpmiddel voor teamleiders om docenten beter voor te bereiden is een praatplaat ontwikkeld, die de rol van de docent in een geïntegreerde leerroute samenvat. Janna Zijdeveld: “In de geïntegreerde leerroute zit de jongere zelf achter het stuur. De begeleider of coach is de bijrijder, en stimuleert het zelfinzicht, zelfvertrouwen en de zelfredzaamheid van de jongere, zodat die zelf een volgende stap kan zetten.”

Continuïteit

Een geïntegreerde leerroute vraagt een aantal specifieke houdingen van docenten die samenwerken in een gemeenschappelijk team van vmbo- en mbo-docenten. “Voorop staat het leveren van maatwerk. Het vertrekpunt is de relatie met de jongere. De route vraagt van de docent zich sterker te richten op het proces in plaats van op het product, zoals kennis. Daarbij vormt LOB een rode draad. In de geïntegreerde leerroute heeft de docent ruimte nodig en bovenal het team, want je kunt dit niet alleen. Essentieel is dat het gemeenschappelijke team de continuïteit aan begeleiding voor jongeren tot en met de startkwalificatie waarborgt.”

‘Een bedrijfsbezoek organiseren’ klinkt eenvoudig, maar hoe zorg je dat leerlingen na afloop echt enthousiast zijn over wat ze hebben gezien en meegemaakt? Linda Melis is bedrijfscoördinator Sterk Techniekonderwijs Noord-Midden-Limburg, subregio Venlo. Ze sprak met bedrijven en leerlingen en maakte een handleiding in vier stappen.

Om te beginnen is het belangrijk dat docent en bedrijf eerst samen om de tafel gaan zitten, zegt ze. “Maak duidelijke afspraken, niet alleen over de data maar ook over de verwachtingen en over praktische zaken. Hebben leerlingen bijvoorbeeld veiligheidsschoenen nodig?”

Stap twee is dat het bedrijf in de klas komt. “Het bedrijf krijgt zo een beter beeld van de doelgroep. Daarnaast is het de bedoeling dat het bedrijf tijdens het bezoek input ophaalt. Wat willen de leerlingen zien en doen? Wat willen ze zeker niet? Voor de leerlingen is het fijn om alvast iemand van het bedrijf te zien, want zo’n bezoek is eigenlijk best spannend.”

Tijdens het bedrijfsbezoek (stap drie) is het vooral belangrijk dat een praatje of rondleiding interactief is en niet te lang duurt. Dat laatste kan Linda niet genoeg benadrukken. “Een rondleiding van een kwartier is echt genoeg, anders raak je de aandacht van de leerlingen kwijt. Dus hou het bij de basis: vertel wat je doet en laat een paar plekken zien die voor de leerlingen bijzonder zijn. Als ze meer willen weten, gaan ze wel vragen stellen.”

De grootste succesfactor? Laat de leerlingen tijdens het bezoek iets dóen. “Bij een bedrijfsbezoek aan een fabrikant van industriële wasmachines, mochten leerlingen op de computer een product ontwerpen dat ze daarna zelf gingen maken. Ook gingen leerlingen in groepjes met medewerkers lassen. Ze leerden zelfs een nieuwe lastechniek. De leerlingen gingen daar zo enthousiast weg. Een leerling vroeg na afloop: ‘Kan ik hier stage lopen?’”

“Laat leerlingen iets doen tijdens een bedrijfsbezoek”

Meer weten? Download gratis de ‘Route naar een succesvol bedrijfsbezoek’ via www.sto-nml.nl/bedrijfsbezoek/

De laatste stap is de evaluatie: wat vonden het bedrijf, de docent en de leerlingen van het bezoek, en komt er een vervolg? ‘Ja’, zeiden alle bedrijven die meededen aan de acht pilots die Linda Melis inmiddels uitvoerde. Misschien is het iets meer werk, maar van een succesvol bedrijfsbezoek worden alle partijen blij. Een laatste bonustip? “Pubers zijn altijd hongerig, dus zorg voor iets te eten”, zegt Linda. “Dan héb je ze!”

GROTE AMBITIES VOOR STERK ZORG- EN WELZIJNSONDERWIJS

Samen trots zijn op de zorg

Naar het voorbeeld van Sterk Techniekonderwijs hebben scholen en zorgorganisaties in de regio Land van Cuijk en Maasduinen het project Sterk Zorg- en Welzijnsonderwijs (SZWO) opgezet. Dit initiatief wil leerlingen in de praktijk laten kennismaken met de zorg- en welzijnssector, zodat ze een realistisch beeld krijgen van het werk en de baankansen.

“DAT IS WAT DE ZORG TE BIEDEN HEEFT: ZINVOL WERK, WAARIN JE ECHT IETS BIJDRAAGT AAN HET WELZIJN VAN MENSEN.”

Op dit moment werkt een op de zes werknemers in de zorg, in 2030 moet dat een op de vier zijn. Om buikpijn van te krijgen, vinden Dave Arts (programmaleider vmbo Metameer/Jenaplan Boxmeer) en Amanda Schiltmans (Pantein Zorg-groep). De roep om nieuwe mensen is in de zorg minstens zo hoog als binnen de technieksector. Maar waar er bij Sterk Techniekonderwijs veel activiteiten worden opgezet om jongeren in aanraking te laten komen met het werkveld, blijft dat voor de sector Zorg en Welzijn achter. Tijd om daar iets aan te doen!

Ervaringen opdoen

In Sterk Zorg- en Welzijnsonderwijs (SZWO) hebben zestien scholen en zorgorganisaties de handen ineengeslagen. Het doel is dat over vijf jaar alle leerlingen in de regio kennis hebben gemaakt met de praktijk van de sector Zorg en Welzijn, vooral door middel van praktijkervaringen. Juist door die praktijkervaringen kunnen leerlingen immers ontdekken of de zorg bij hen past. Dan zou zomaar eens kunnen blijken dat de zorg voor veel meer leerlingen een optie is dan we nu denken.

“Sommige leerlingen weten al dat ze in de zorg willen werken, maar anderen weten niet zo goed wat ze willen,” zegt Amanda. “Het zou mooi zijn als die in ieder geval ervaringen met Zorg en Welzijn hebben gehad, zodat ze kunnen ontdekken of een baan in de zorg iets voor hen is. De zorg is zoveel breder dan ‘handen aan het bed’. Het gaat om geestelijke gezondheidszorg, zorgtechnologie, maar bijvoorbeeld ook management en ondernemerschap. Dus ook voor leerlingen die geïnteresseerd zijn in ondernemen of technologie is de zorg een hele interessante optie.”

Nieuwe doelgroepen

Behalve op de leerlingen, richt het project zich ook op hun ouders. Niet alleen omdat het gesprek over de toekomst plaatsvindt aan de keukentafel, maar ook omdat ouders mogelijk zij-instromers zijn. “Veel mensen van veertig jaar en ouder beginnen na te denken over zingeving in hun werk en overwegen wellicht een switch naar de zorg”, zegt Amanda. “Want dat is wat de zorg te bieden heeft: zinvol werk, waarin je echt iets bijdraagt aan het welzijn van mensen.”

Voor docenten zou een afwisseling tussen lesgeven en werken in de zorg eigenlijk het mooiste zijn, vindt Dave. “Mijn droom is dat ‘opleider’ en ‘zorg-professional’ geen gescheiden rollen meer zijn. Als docenten de zorgpraktijk van binnenuit kennen, kunnen ze het echte verhaal vertellen, en worden leerlingen geraakt door de passie van de docent.” Zou hij zelf overwegen om een tijdje in de zorg te

werken? “Op dit moment niet, maar in de toekomst, wie weet? Ik denk dan aan de geestelijke gezondheidszorg, ik zou het zeker overwegen.”

Sinaasappels

Dave merkt op dat de samenwerking tussen onderwijs en zorgorganisaties nu al inspirerend is. “Je wereld wordt breder en je wordt creatiever. Ik vind het een verrijking.” Zorgorganisaties ontdekken door de samenwerking wat er nodig is om leerlingen echt te inspireren, bijvoorbeeld tijdens open dagen. Amanda: “We laten leerlingen nu werken met een tillift, of ze mogen oefenen met injecties geven, in sinaasappels, zodat ze ervaren en voelen wat het betekent om in de zorg te werken.”

Wat Amanda en Dave betreft, is er ook een groter doel: het imago van het werken in de zorg verbeteren. Immers: tijdens corona werd er geklapt voor de zorgmedewerkers, maar daarna zakte de belangstelling weer in. Amanda: “Terwijl de zorg ons allemaal raakt. Iedereen krijgt in zijn of haar leven met de zorg te maken. Het zou mooi zijn als in Nederland welzijn en zingeving de basis zouden zijn van hoe we ons leven inrichten. Zodat we samen trots zijn op de zorg, en echt zien hoe belangrijk het werk is.” Dave: “Zorgen voor de aarde, zorgen voor elkaar, een kwalitatief goed leven leiden, een gezonde levensstijl. Stel nou dat we de maatschappij daarop gaan inrichten... Het kán.” Met SZWO als start, een initiatief dat hopelijk in meer regio's navolging krijgt. “Waar wachten we nog op?”

“ALS DOCENTEN DE ZORGPRAKTIJK VAN BINNENUIT KENNEN, KUNNEN ZE HET ECHTE VERHAAL VERTELLEN, EN WORDEN LEERLINGEN GERAAKT DOOR DE PASSIE VAN DE DOCENT.”

Onder de naam 'Praktijk als klaslokaal' daagt Stichting Platforms vmbo scholen uit hun beste voorbeeld van levensecht leren in samenwerking met de regio op te sturen en kans te maken op de 'Praktijk in de klas'-prijs. De winnaars werden afgelopen juni, tijdens de SPV-managementdag in Utrecht, bekendgemaakt.

FIORETTI COLLEGE VEGHEL

Praktijkleren over de grens

Tien vmbo basis- en kaderleerlingen Bouwen, Wonen en Interieur (BWI) van het Fioretti College in Veghel ontwerpen en bouwen samen met tien mbo-studenten een tiny house. Ze doen dat binnen hun keuzevak Circulair en Duurzaam Bouwen, dus ingebed in het bestaande curriculum, aldus Willie Stevens, directielid van het Fioretti College.

Het project vindt plaats in een internationale uitwisseling met een school in Noorwegen, via het Erasmus+-programma. Noorse bouwstudenten zijn naar Nederland gekomen om samen met de BWI-leerlingen onderzoek te doen naar de mogelijkheden van een tiny house, uitmondend in een gezamenlijk ontwerp. Tijdens hun tegenbezoek aan Noorwegen hielpen de BWI-leerlingen met de bouw van het tiny house.

Horizon

Inspiratie en voorbereidende kennis deden de BWI-leerlingen op buiten de klas. Ze bezochten circulaire woonprojecten, zelfbouwwoningen en bedrijven die gespecialiseerd zijn in ecologisch en modulair bouwen. Op werkplaatsen van lokale bouwbedrijven leerden ze om de nieuwste machines te bedienen. Op sommige excursies ging ook de Nederlandse mbo-partner mee. "Met de kennis die ze tijdens excursies, gastlessen en opdrachten hadden opgedaan, maakten ze tijdens het bezoek van de Noorse studenten aan Nederland in SketchUp een ontwerp voor een tiny house. Het winnende ontwerp is vervolgens in Noorwegen gebouwd", licht BWI-docent Marc Verstraaten toe. Het is een bewuste keuze om met basis- en kaderleerlingen in de praktijk te leren, vertelt

Willie Stevens. "Het contact van docent Engels en coördinator internationalisering Nick Smith met een Noorse mbo-school voegde een extra dimensie toe." Nick: "Voor vmbo-leerlingen is de uitwisseling een unieke verrijking van hun schooltijd. Sommige leerlingen maakten hun eerste vliegreis. Het verbreedt letterlijk hun horizon. Dit vergeten ze nooit meer." "Ze maken kennis met een andere cultuur en alle communicatie is in het Engels. Daarnaast doen de leerlingen allerhande nieuwe inzichten op, ook op technisch gebied", vult Marc aan.

Wagyu steak

Daar kunnen Bram (16) en Sem (16) wel wat over vertellen: "Het is in Noorwegen veel kouder dan hier. Bijna alle huizen zijn van hout en niet van baksteen. Isoleren gebeurt op andere manieren. Spouwmuuren zijn altijd 40 centimeter dik en voor kozijnen wordt een speciale wrapping gebruikt om ze winddicht te maken", zegt Sem. Bram: "In Noorwegen hebben we het meest duurzame huis bezocht. Voor de bedrijfsbezoeken In Nederland hadden we fietsen gehuurd. In Noorwegen fietst helemaal niemand!" Vervolgens vliegen de voorbeelden van hoe

dúúr Noorwegen is je om de oren, en vertelt docent Nick – nog zichtbaar opgelucht – hoe de per ongeluk bestelde Wagyu steak (100 gram à 200 euro) nog nèt op tijd geannuleerd kon worden. "Het hoogtepunt was natuurlijk dat de BWI-leerlingen zelf aan de slag gingen. Ze waren heel trots op wat ze mochten doen: veilig gezeurd op het dak aftekenen, zagen en latjes leggen", vertelt hij. "Aan het eind van de dag waren ze doodmoe." "De basis hiervoor leggen leerlingen in leerjaar 3", zegt Willie, "zodat ze voldoende bagage hebben om te begrijpen wat ze zien in een bedrijf en zelf een eindproduct kunnen maken." Marc: "Leerlingen leren in zo'n praktijksituatie meer

met hergebruikt bouw materiaal leren ze meer over circulair werken en duurzaamheid."

Circulair

Of het nu gaat om levensgrote ijsjes, bankjes in de vorm van een kudde schapen of een reuzen-Rietveldstoel, Huub ontwerpt alle opdrachten zelf. Na jaren ervaring als docent heeft hij precies in zijn hoofd welke technieken de leerlingen onder de knie moeten krijgen, en hoe ze die kunnen toepassen in een praktijkopdracht. Zo oefenen zijn leerlingen de pen-gat-verbinding op een levensgrote uitvoering van het spel 'Wie-is-het?'

dan in de klas. Ze krijgen echt een beeld van hoe de bouw er in de toekomst gaat uitzien. In de klas kun je vertellen hoe dik een spouwmuur moet zijn. Maar als dat in de context buiten de klas gebeurt, met vakmensen eromheen die ook uitleggen hoe het zit met duurzaamheid, klimaatverandering en gasprijzen, dan snappen ze echt waarom dat zo is. Dat merk je als ze terugkomen op school. Ze begrijpen waarom zonnepanelen duurzaam zijn, komen met innovatieve ideeën en tikken je soms op de vingers: 'Meneer, dat is ouderwets, dat doen we nu zó!'

Inspiratie voor nieuwe opdrachten haalt hij op Pinterest. Vervolgens zoekt hij zelf contact met bedrijven en festivals. Bijvoorbeeld met Landgoed Rorik, waar alles (camping, restaurant, moestuin en festivalterrein) is ingericht rond de thema's circulariteit en biodiversiteit. Atse Hamers, een van de initiatiefnemers van het landgoed: "Als Huub belt dat hij een leuk idee heeft, zeg ik altijd 'Ja!'"

CSG REGGESTEYN RIJSSEN

Ondernemers in de dop

Geen kans laten E&O-docenten Bert Veenstra en Didié Wierbos van CSG Reggesteyn in Rijssen lopen om hun leerlingen Economie en Ondernemen buitenschoolse leerervaringen mee te geven. Levensechte opdrachten, waar iets van afhangt, vertelt Bert.

Dat is zacht uitgedrukt, want in het project 'Hema Take-over' nemen ruim 50 derdejaars vmbo basis- en kaderleerlingen een hele week de Hema in Rijssen over. Onder begeleiding van veertien mbo-studenten van de opleiding Retailmanager van ROC van Twente dragen ze samen de verantwoordelijkheid voor het reilen en zeilen van de Hema.

Echt Matsi

"Spannend, maar supertof!", aldus derdejaars Thye en Lea. "In de praktijk leren vind ik fijner, want dan voel je het echt", zegt Thye. In de maanden voorafgaand doen de leerlingen hun theoretische bagage op en nemen ze in de bedrijfscaroussel alvast een kijkje op alle afdelingen van de Hema, van magazijn tot restaurant. "Voor leerlingen een rijke leeromgeving waar veel te doen is", zegt mbo-docent Jamar Pluimers. "En voor mbo-studenten een uitgelezen kans om leerlingen aan te sturen, want leidinggeven leer je niet uit een boekje."

Na de pop-up stores in het centrum van Rijssen en de bedrijfscaroussel is de Hema Take-over een volgend succesvol project binnen het onderwijsinitiatief Matsi.nl, waarin CSG Reggesteyn, ROC van Twente met bedrijven de handen ineenslaan om jongeren op te leiden en te behouden voor ondernemend Rijssen. "Al is het voor de collega's best een uitdaging, de Hema wil graag bijdragen door de nieuwe generatie een kijkje te gunnen in de echte retailwereld", vertelt teammanager Joëlle Schuiter. "Ze ziet leerlingen in een week tijd groeien. Klanten vinden het fantastisch!" "We merken ook dat leerlingen door de praktijkervaring makkelijker zijn in het contact met mensen, zelfstandiger zijn en makkelijker presenteren", voegt Didié toe. "Bovendien kunnen ze kijken waar hun affiniteit ligt."

Loslaten

Het project smaakt aan alle kanten naar meer. "Matsi is een fantastische kapstok om onderwijs aan op te hangen", zegt Bert, "met gemotiveerde leerlingen, enthousiaste docenten en ondernemers die staan te springen om aan te haken." E&O-leerlingen van het keuzevak Presenteren, Promoten en Verkopen hebben hun collega-leerlingen van HBR op sleeptouw genomen om zelfbedachte koekjes in de vorm van de Matsi-mascotte te bakken om bij de Hema te gaan verkopen. "De mogelijkheden om uit te breiden zijn legio", zegt Bert. Wat daarvoor nodig is? "Ondernemende docenten die durven loslaten, een open oog voor kansen en contacten en een schoolleiding die docenten ruimte en tijd biedt."

Bij alle tiny houses op de camping staat een bloembak van sloophout, gemaakt op SKILLS vmbo.

Atse is er blij mee ("Het kleedt het terrein echt aan") en Huub ziet dat zijn leerlingen bij dit soort projecten supertrots zijn op wat ze maken. "Het doet wat, als je je werk ergens ziet staan." Zijn tip voor collega's: "Maak het groot! Een ijsje, een robot, een stoel. Leerlingen vinden het leuk om te maken, en festivals zijn er altijd blij mee."

SKILLS HEEMSKERK

Met dezelfde skills iets maken dat écht gebruikt wordt

Op SKILLS vmbo in Heemskerk geeft BWI-docent Huub de Ruiter zijn leerlingen levensechte opdrachten voor werkstukken die echt gebruikt worden. Zo bouwden Diego en Sem uit klas 4 mee aan een metershoge Rietveld-stoel.

Diego maakte de zitting en Sem een van de leuningen. "Je bent er wel even mee bezig, maar ik vind het leuk als hij op een festivalterrein komt te staan en dat je dan je eigen werk ziet", zegt Diego. Sem: "Ik vind het fijn dat ik echt iets kan bouwen en ik wil graag echt grotere dingen maken. De balken zitten aan elkaar met een dominoverbinding – alles wat we moesten leren zit erin, maar dan toegepast." "Zo'n enorme Rietveldstoel is een magneet op festivals", zegt BWI-docent Huub de Ruiter van SKILLS vmbo Heemskerk. "Maar dat is niet het enige voordeel. De leerlingen leren meteen meer over ontwerper Gerrit Rietveld, en door te werken

met hergebruikt bouw materiaal leren ze meer over circulair werken en duurzaamheid."

Circulair

Of het nu gaat om levensgrote ijsjes, bankjes in de vorm van een kudde schapen of een reuzen-Rietveldstoel, Huub ontwerpt alle opdrachten zelf. Na jaren ervaring als docent heeft hij precies in zijn hoofd welke technieken de leerlingen onder de knie moeten krijgen, en hoe ze die kunnen toepassen in een praktijkopdracht. Zo oefenen zijn leerlingen de pen-gat-verbinding op een levensgrote uitvoering van het spel 'Wie-is-het?'

Hybride opleiders: waardevol op school én in het bedrijf

Het Zeeuwse project 'Hybride Opleider' is bedoeld voor praktijkmensen met interesse in het onderwijs. Ze kunnen een jaar lang kennismaken met de praktijk in de school, en krijgen na afloop een pedagogisch-didactisch certificaat. Vorig schooljaar was er voor het eerst een gecombineerde groep, met tien deelnemers afkomstig uit de techniek en de zorg.

Het oriëntatietraject 'Hybride Opleider' omvat achttien lesdagen, die om de week worden ingepland. Daarnaast lopen deelnemers tachtig uur stage op een vo- of mbo-school en maken ze een portfolio. Projectleider Gerben Rodts is enthousiast over hybride opleiders. "Het zijn mensen die de school én het bedrijf goed kennen, en die zich in allebei soepel bewegen, waardoor de aansluiting verbetert. Alle partijen hebben voordeel: voor bedrijven is het goed als een medewerker op school lesgeeft, want je krijgt dan jongeren over de vloer die een goede instructie hebben gehad, van jouw eigen mensen, en voor scholen is het fijn om deskundige praktijkdocenten te hebben, die leerlingen uit de eerste hand kunnen vertellen over hoe het er in bedrijven aan toe gaat."

Lasdraad

Marina Vermeire is één van de deelnemers vanuit de technieksector. Ze is lasser en werkplekbegeleider bij Ferris Structural Steel in Terneuzen en loopt tijdens het opleidingstraject stage bij het Centrum voor TopTechniek (CTT), de praktijkklocatie voor techniekonderwijs in Zeeuws-Vlaanderen. Ze merkt dat ze daardoor school en bedrijf voor de leerlingen beter op elkaar kan laten aansluiten. "Een heel praktisch voorbeeld: stagiairs vinden lassen in de werkplaats in het begin vaak lastig. 'Op school ging het wel en nu lukt het niet!', zeiden ze dan. Doordat ik nu zelf stage loop op de leslocatie, snap ik hoe dat komt: we lassen op het bedrijf met gevulde draad, dat is anders dan de massieve draad die ze op school gewend zijn. Inmiddels heb ik dat aangepast."

Een deelnemer uit de zorgsector is Dina Lorier. Ze is coördinerend verpleegkundige in SVRZ 't Gasthuis in Middelburg en geeft daar ook workshops aan nieuwe medewerkers. Ze leert vooral veel van de lessen pedagogiek, waarin het gaat over de ontwikkeling van jongeren. "Adolescenten zijn echt

een andere doelgroep dan volwassenen. Ze hebben een kortere aandachtsspanne, dus de lesplannen moeten zo gevarieerd mogelijk zijn." Een groot voordeel: ze kent alle praktijksituaties waar leerlingen en studenten tijdens stages mee te maken krijgen, en kan daar in haar lessen naar verwijzen.

Hybride docent

'Hybride opleider' is een oriëntatietraject: deelnemers kunnen onderzoeken of het onderwijs iets voor ze is, en of ze zich bijvoorbeeld meer thuisvoelen op het vmbo of het mbo. Ze kunnen ook kiezen voor het begeleiden van stagiairs of praktijkleerlingen in de eigen organisatie.

Marina Vermeire merkte tijdens een stage op het vmbo dat er daar vaak maar één docent voor de gecombineerde groep staat. "Dat is gewoon te weinig. Als leerlingen niet genoeg begeleiding krijgen bij een lasopdracht, lukt het ze vaak niet. Dan gaan ze die vakrichting niet kiezen, terwijl ze het best kunnen. Juist op het vmbo moet je ze enthousiast krijgen. Die ondersteuning in het vmbo, daar wil ik na de opleiding mee beginnen." Een pluspunt vindt ze dat ze haar mbo-stagiairs beter kent, doordat ze hen ook op school meemaakt, waar meer tijd is voor begeleiding. "Ik had bijvoorbeeld een stagiair lassen die eigenlijk graag buiten wilde zijn. Ik zei: 'Prima! Eerst je diploma halen, dan kun je bij ons door naar de buitendienst.' Hij wordt dan geen lasser, maar ik kan hem wel behouden voor het bedrijf."

Dina Lorier ziet voor zichzelf vooral een rol als praktijkopleider binnen de zorg, om op die manier ook te helpen het verloop te verminderen. "Er zijn genoeg medewerkers die beginnen als Helpende niveau twee en na een tijdje verder willen leren. Als je die een goede combinatie van werk en opleiding kunt aanbieden, kunnen ze bij je blijven."

WWW.ZAOS.NL

Nieuwe lichting

Beiden zijn te spreken over de gecombineerde groep met deelnemers uit techniek en zorg: het is inspirerend om met mensen uit een andere sector samen het traject te doorlopen. "We maken hetzelfde mee, alleen de terminologie en de context zijn anders", zegt Dina Lorier.

De volgende lichting deelnemers staat intussen al bijna in de startblokken. Gerben Rodts wordt regelmatig gebeld door geïnteresseerde kandidaten, laatst nog door een installateur die op dat moment op een heuse driemaster bezig was met het trekken van elektrische kabels. "Het is toch super als je dat soort mensen voor de klas kunt krijgen?"

Van: Noor de Wilde-de Ligny NoordeWilde-deLigny@DeBaanbreker.nl
Verzonden: 30 juni 2023 11:05
Aan: MohamedTalhaoui@ouddocentDeWerkplaats.nl

Onderwerp: Berichtje

Beste Mohamed,

Jij was mijn mentor in het derde en vierde leerjaar vmbo tl op De Werkplaats in Bilthoven. Met mijn vrienden had ik het echt naar mijn zin. Ik ging graag naar school, maar het kostte me veel moeite om me in het schoolse systeem te concentreren. Ik was dromerig en ook dyslectisch. Toen het me – hoe hard ik ook leerde – niet lukte om de toetsen Nederlands te maken, zei jij: 'Kóm Noor, dan gaan we het mondeling doen'. Ik mocht krantenartikelen lezen en aan jou de inhoud vertellen. Ik voelde me heel erg gezien. Je hebt me erdoorheen geholpen. Je zag niet alleen mijn prestaties, maar ook mijn talent.

Ik ben creatief en hield op school al van geschiedenis, cultuur en theater. Ik wilde graag doorleren, maar liefst op een andere manier. Toen ik met een groepje een Junior Gouden Kalf won voor een filmproject, reageerden mijn klasgenoten heel lauw, maar jij moedigde me aan om alle klassen langs te gaan. Dat maakte me trots. Achteraf realiseer ik me dat het een 'witte' school was, waar veel klasgenoten, gepusht door hun ouders en docenten, Luzac gingen volgen om een havo-diploma te behalen. Je niveau was bepalend voor waar je aan meedeelde op school. Zo hadden havisten en vwo'ers een musical in de bovenbouw, het vmbo alleen in de onderbouw. Mijn broer en zus op de havo gingen op schoolreis naar Londen, wij gingen naar de Ardennen. Dat voelde anders.

Op het mbo volgde ik de opleiding Sociaal-Cultureel Werk. Hoewel ik eigenlijk mijn zinnen gezet had op de havo, had ik er een toptijd! Ik maakte er vrienden voor het leven. We deden fantastische theaterprojecten en ik heb stage gelopen in de culturele sector, bijvoorbeeld bij Kunstbende. Ik voelde me helemaal thuis en deed een jaar korter over de opleiding. Ook op het mbo merkte je verschil in maatschappelijke waardering: met je mbo-studentenpas kwam je op je 18e geen studenten kroeg binnen. Lid worden van een studentenvereniging wilde ik graag, maar ook dat was er niet bij. Gelukkig verandert dat nu.

Na het mbo ben ik de hbo studie Culturele en Maatschappelijke Vorming gaan doen. Daarna wist ik het even niet. Een docent attendeerde me erop dat je in één jaar een tweede graads onderwijsbevoegdheid omgangskunde kunt halen. Zo ben ik het onderwijs ingerold. Inmiddels werk ik drie jaar als docent en mentor in het praktijkonderwijs. Ik heb echt een voorliefde ontwikkeld voor jongeren van het praktijkonderwijs. Of een docent oog heeft voor jongeren heeft niets te maken met het onderwijsniveau waarin hij of zij lesgeeft. Dat ligt aan jou als docent. En voor elke jongere, of je nou op het praktijkonderwijs of het vwo zit, is het ontzettend waardevol dat er een docent is die jou ziet.

Onlangs deed ik mee aan een onderzoek naar *Bildung* en de voorbeeldfunctie die docenten kunnen pakken om vmbo-leerlingen te begeleiden bij hun vorming tot mens, burger en professional. Als beginnend docent heeft me dat geholpen en bevestigd in mijn zoektocht naar waar het in het onderwijs voor de leerlingen om gaat: niet alleen om prestaties, maar om talentontwikkeling en gezien worden. In mijn eigen lange onderwijsloopbaan heb ik geleerd dat je erop kunt vertrouwen dat het wel goedkomt en dat elke weg die je volgt goed is, zolang je het maar doet voor jezelf en voor je eigen toekomst. Door mijn eigen ervaringen in de klas te delen en te bespreken, help ik leerlingen nu om ook trots te worden op hun weg.

Groetjes van Noor

Van: Mohamed Talhaoui MohamedTalhaoui@ouddocentDeWerkplaats.nl
Verzonden: 3 juli 2023 8:56
Aan: NoordeWilde-deLigny@DeBaanbreker.nl

Onderwerp: Re: Berichtje

Dag Noor,

Wat leuk om weer van je te horen! Fijn dat het je zo goed gaat. Dank voor het delen van je inzichten. Gezien worden als leerling en als mens is misschien wel de belangrijkste behoefte die we hebben in het leven. Ik deel met je dat onze mbo-studenten niet de waardering krijgen die ze allemaal verdienen. Te vaak zijn studentenacties uitsluitend gericht op hbo/wo-studenten en zijn mbo-studenten uitgesloten van deelname. Ook op het gebied van uitgaan, wonen en werken worden mbo-studenten structureel achtergesteld. Als raadslid in Utrecht agendeer ik dit onderwerp om te zorgen dat dit eindelijk wordt aangepakt. Ik was toen trots op jou en ben dat nog steeds als ik lees welke reis je hebt gemaakt om te worden wie je nu bent. Ik hoop je snel eens te spreken!

Hartelijke groet,
Mohamed

Mail aan mijn oude school

Steeds meer scholen gaan starters samen opleiden en kiezen bewust voor bovenschoolse activiteiten, zoals gezamenlijke reflectie of voorbereiding op oudergesprekken, én een binnen-schools programma. Een mooi voorbeeld is Den Haag, waar twee onderwijspartnerschappen de professionalisering voor alle starters uit de regio organiseren. Een pool van coaches garandeert dat door de samenwerking elke starter een goede coach krijgt met veel vliegreuen.

MEER LEZEN?
www.vo-raad.nl/nieuws/vo-raad-publiceert-katern-inductie-van-startende-leraren

Klaar voor een goede start

Als beginnende docenten het beroep verlaten, gebeurt dat vaak al in hun eerste jaar. Dat wijst op het belang van een goede start op school, met ruimte voor starters om zich te ontwikkelen. Helma Oolbekkink, lector ‘Meervoudige professionaliteit van docenten’ aan de HAN University of Applied Sciences, onderzoekt de kwaliteit van inductietrajecten.

Een inductietraject is een programma dat beginnende docenten ondersteunt en stimuleert bij het ontwikkelen van een professionele identiteit. Zo’n traject is echt nodig, aldus Helma Oolbekkink. “Veel starters lopen voordat ze een stap in de school hebben gezet al tegen lastige situaties aan. Ze hebben bijvoorbeeld ‘ja’ gezegd tegen een aanstelling van 0,6 FTE en vervolgens belt de school drie keer of ze misschien bereid zijn om ook nog andere taken op zich te nemen. Wat doe je dan?” Werkdruk en schroom om daarover te praten kunnen een struikelblok vormen voor starters. “Ze ervaren weinig ruimte om zich te professionaliseren. Ze willen best naar die workshop klassenmanagement of timemanagement, maar dan moet een collega invallen of zitten ze tot ‘s avonds laat hun lessen voor te bereiden. Starters ervaren soms ook weinig ruimte om persoonlijke zaken en twijfels te bespreken.”

Kwaliteiten waarderen

Gezien de ‘ingroeitijd’ in het beroep zou een inductietraject van drie jaar passend zijn. In de praktijk wordt dat meestal één jaar. “Een goed inductietraject is gebaseerd op een zestal pijlers. Om te beginnen het inwijden in de schoolorganisatie, niet alleen in praktische zin, maar ook in de schoolcultuur en -visie. De tweede pijler is begeleiding, bijvoorbeeld door coaches en via intervisiebijeenkomsten. Verder zijn lesobservaties met nabespreking, professionalisering en aandacht voor werkdrukvermindering van belang. Kwaliteit en borging van het begeleidingsprogramma vormen de laatste pijler.

“DOOR KWALITEITEN VAN STARTERS TE WAARDEREN, KRIJGT EEN STARTER RUIMTE OM IN TE GAAN NEMEN.”

Zie ook *De-waarde-van-startende-leraren-voor-scholen.pdf* (platformsamenopleiden.nl)

Scholen maken, mede dankzij NPO-gelden, steeds meer gebruik van onderwijsondersteunend personeel (OOP) in de klas. Wat vinden de leerkrachtondersteuners, onderwijs-assistenten en instructeurs van hun taken, wat zouden ze anders willen en wat is hun waarde voor het onderwijs? Het onderzoek ‘Waarde(ring) voor OOP in de klas’ brengt het in kaart.

Waar zouden scholen zijn zonder OOP? Ze nemen ondersteunende taken over, oefenen opdrachten met leerlingen terwijl de docent instructie geeft, zorgen voor extra veiligheid bij het gebruik van machines in de praktijkles, en wanneer een docent onverwacht ziek is, vangen ze de klas op. Ze zijn over het algemeen heel tevreden over hun werk, blijkt uit het onderzoek ‘Waarde(ring) van OOP in de klas’.

Takenpakket

Toch zijn er aandachtspunten, zegt hoofdonderzoeker Froukje Wartenbergh van onderzoeksbureau MOOZ. Zoals de extra taken, wanneer een docent uitvalt. “Het OOP vindt dat meestal prima, maar ze vinden het wel frustrerend dat ze het niet in hun salaris terugzien.”

Nog een aandachtspunt: OOP wordt als één groep behandeld, waardoor er voor ondersteuners in de klas een andere verlofregeling geldt dan voor

Oog voor onderwijs-ondersteuners

docenten, met kortere schoolvakanties. Omdat er dan geen leerlingen zijn, doen ze in die tijd klusjes die eigenlijk niet bij hun takenpakket horen. “Het zou helpen om de verlofregeling van OOP’ers die in de klas werken, gelijk te trekken met die van leraren.”

Een gemiste kans is dat er weinig is vastgelegd over professionalisering en doorgroei. Ongeveer één op de tien OOP’ers zou door willen groeien naar de functie van leraar. Wat hen tegenhoudt, is dat hun soms jarenlange ervaring in een eventuele vervolgopleiding vaak niet meegenomen wordt als verworven competentie. “Een aanpassing daarvan zou kunnen helpen om meer bevoegde docenten voor de klas te krijgen.”

Waardering

Ondersteuners waren heel enthousiast om mee te werken aan het onderzoek, viel Froukje op.

“Het is eigenlijk een vergeten groep, die niet vaak om hun mening wordt gevraagd. Daardoor voelen ze zich niet echt gezien. Dat is simpel op te lossen: betrek het OOP meer bij het beleid, en laat als schoolleiding merken dat je ziet wat iemand doet, en wat dat bijdraagt aan het onderwijs op je school!”

DOWNLOAD HET ONDERZOEK VIA
www.voion.nl/publicaties/de-waardering-van-oop-in-de-klas

Een frisse wind door de afdeling Zorg en Welzijn

Een zorgrobot, een verpleegkundige oefenpop, een efficiëntere inrichting van het zorglokaal én een nieuw keuzevak EHBO. Sinds de komst van kinderverpleegkundige Patty van der Doelen als docent op Het Hooghuis ZuidWestin Oss kreeg de afdeling Zorg en Welzijn een actuele upgrade. Fijn voor de leerlingen, én voor het team. “Het is dynamischer geworden. We leren van elkaar.”

Sara Luiten en Patty van der Doelen (rechts)

Veranderingen

In de anderhalf jaar dat Patty inmiddels weer op Het Hooghuis werkt, kwam ze steeds andere dingen tegen die eigenlijk niet klopten met de zorgpraktijk, en die vervolgens werden aangepast. Zo kwam er een verpleegkundige oefenpop, zodat leerlingen niet meer op elkaar hoeven te oefenen.

DOCENTEN MET PRAKTIJKERVARING VERBINDEN ACTUALITEIT MET ONTWIKKELINGEN IN HET ONDERWIJS

Er kwam een zorgrobot, zodat de leerlingen leren dat ook in de zorg de technologie zijn intrede heeft gedaan. Verder werden de instructielokalen efficiënter ingericht en dragen Patty en de leerlingen werkkleding op school – ook dát draagt bij aan de professionele uitstraling.

Prijskaartje

Aan veel upgrades hing een prijskaartje, maar daar had Sara Luiten al rekening mee gehouden. “Als je jarenlang weinig heb geïnvesteerd in het lesmateriaal en je trekt dan iemand aan vanuit het ziekenhuis, waarvan je hoopt en verwacht dat die nieuwe energie en ervaring meebrengt, dan weet je dat je ook moet investeren in nieuwe spullen.”

Jeroen Donders

Gelukkig zorgt dat niet voor wrijving in het team, integendeel. “De vernieuwingen zijn allemaal verbeteringen, en daar heeft iedereen profijt van. Ik merk dat er meer energie is, het is een heel dynamisch en sterk team geworden.” Patty benadrukt dat alles steeds in overleg met de collega’s gebeurt. “We doen het samen. Het werkt echt twee kanten op: ik heb actuele kennis uit de praktijk, maar als het gaat om didactiek hang ik aan hun lippen. We leren continu van elkaar.”

Circulair

Jeroen Donders, voorzitter centrale directie van de scholengroep, is blij met Patty’s komst. Hij ziet voor de toekomst veel kansen voor circulaire en hybride docenten. “De ontwikkelingen in het werkveld gaan zó snel. Docenten met actuele praktijkervaring kunnen helpen om die actualiteit te verbinden met ontwikkelingen in het onderwijs. Dat is ook een enorme kans om onze leerlingen enthousiast te krijgen en te inspireren.” Vierdejaars leerlingen Maud van den Broek en Britt van den Heuvel, die het profiel Zorg en Welzijn volgen, zijn in elk geval blij met Patty als docent. “Ze weet veel details”, zegt Maud, die kinderverpleegkundige wil worden, “en ze legt echt heel duidelijk uit.” Britt wil later verpleegkundige kinderoncologie worden en is blij dat Patty in haar lessen veel vertelt over het werk in een ziekenhuis. “Het is bijvoorbeeld echt belangrijk dat je goed met mensen contact maakt en steeds uitlegt wat je aan het doen bent.”

EHBO-cursus

Waar Patty zelf het meest trots op is? Het keuzevak EHBO dat ze voor Het Hooghuis ontwikkelde, in samenwerking met het Rode Kruis. “Het is het meest uitgebreide pakket, met volwassenen-, kinder- en baby-EHBO én reanimatie en het gebruik van een AED. Na afloop krijgen de leerlingen een officieel EHBO-diploma, dat ze bijvoorbeeld kunnen gebruiken op hun stage. Als ze naar het mbo gaan, zegt dat diploma ook iets over hoe bekwaam ze zijn.” Mist ze intussen de dynamiek van het werken in een ziekenhuis niet? “Nee, want die dynamiek heb je hier op school ook. Ik heb er iets anders moois voor teruggekregen, want het is uitdagend en leuk om met leerlingen te werken.” Daarnaast blijft ze voorlopig toch met één voet in de zorg staan. “Ik zeg nog steeds ‘we’, als het over de zorg gaat. Dat blijft!”

Maak samen kennis ontwikkelen vanzelfsprekend!

Vanwege een aankomende verbouwing ben ik op zolder mijn spullen aan het opruimen. Wat zal het fijn zijn als alles straks geordend en toegankelijk in de nieuwe kasten zit! In een stapel met oude studiespullen vind ik een handleiding voor Ubuntu-Linux: een open-source besturingssysteem voor en door iedereen die wil, ongeacht hun middelen. De naam komt van de Zuid-Afrikaanse filosofie 'Ubuntu', waarin samenwerking, delen en openstaan voor anderen centraal staan.

De link naar mijn werk is snel gelegd: samen jongeren opleiden voor de veranderende technische wereld, door onderwijs en bedrijfsleven met elkaar te verbinden en onderlinge kennisdeling te stimuleren. Niets is zo inspirerend als nieuwe informatie, een frisse blik op of elkaars talenten kunnen voortbouwen. Niet het wiel opnieuw uitvinden, maar leren van elkaar. Maar hoe doe je dat eigenlijk, goed kennis delen? Kennis delen en nieuwe ideeën opdoen blijken namelijk in de praktijk nog niet zo vanzelfsprekend. Er is tegenwoordig zoveel informatie voorhanden. Voor je het weet ligt je digitale of mentale zolder vol met tijdschriften, artikelen en allerlei voorbeelden uit andere regio's of sectoren. Hoe zet je dit dan om in iets bruikbaar?

Mijn ervaring: door het er met elkaar over te hebben! Door niet alleen zelf binnen je eigen omgeving te kijken, maar ideeën op te doen bij anderen die vaak voor dezelfde uitdaging staan. Zoals die andere bekende uitspraak 'Alleen ga je sneller, samen kom je verder'. Zo vergroot je de mogelijkheden om tot nieuwe ideeën en oplossingen te komen.

MARIEKE WOLTHOFF

Bovenregionale bijeenkomsten, jaarconferenties of netwerkborrels zijn daar volgens mij de beste plekken voor. Helaas lijkt het vaak, zeker aan het begin van het schooljaar, alsof we geen tijd hebben voor dit soort 'bijzaken'. "Wordt er een verslag van gemaakt? Dan kan ik het nalezen"; "O, de lezing is later terug te kijken, dan kom ik vandaag niet." Begrijpelijk, maar erg zonde!

Want samen geeft op de lange termijn juist veel voordelen. Zeker als het gaat om kennis ontwikkelen. Je haalt vaak zoveel méér uit zo'n gesprek met anderen dan wanneer je enkel informatie verzamelt achter je laptop. Niet alleen levert zo'n gesprek inzichten voor jezelf op, onbewust geef je vaak de ander een nieuw idee terug.

Een mooi voorbeeld daarvan vanuit mijn werk is het stimuleren van hybride docentschap. Samen met onderwijsinstellingen, het bedrijfsleven, onderwijsraden, de overheid én onderzoeksinstituten delen we in fysieke en online meetings kennis over wat werkt en wat nodig is om dit duurzaam mogelijk te maken. We bouwen zo met elkaar voort op onderzoeken en op wat we in de praktijk geleerd hebben. Zo verbinden we initiatieven en ideeën met elkaar, waardoor we niet alleen informatie verzamelen, maar ook in context plaatsen. Fijne bijkomstigheid: daardoor is onze mentale zolder ook weer wat opgeruimd.

Mijn advies voor het nieuwe schooljaar is dan ook: zoek elkaar op en maak 'samen' vanzelfsprekend!

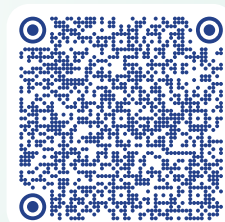
Marieke Wolthoff

Senior projectleider Sterk Techniekonderwijs & Techniekpact bij Platform Talent voor Technologie (PTVT)

Leren door te doen!

Vaardigheden ontwikkel je niet door erover te lezen in een boek of door het volgen van een theorieles. Het werkt het best als je de handelingen daadwerkelijk uitvoert. Dat kan op school, maar ook – en misschien wel beter – in de beroepspraktijk.

Lees meer over buitenschools leren in de digitale brochure.
www.platformsvmbo.nl/publicaties

Leren in de klas en in de praktijk

Maak meer werk van buitenschools leren

Volop inspiratie in de keuken

De ontwikkelingen in de horeca gaan razendsnel en met hun actuele praktijkkennis helpen gastdocenten om het onderwijs up to date te houden, zegt Michel Moinat, docent Koken op culinaire vakschool Hubertus & Berkhoff in Amsterdam.

Kookdocent Michel Moinat haalt regelmatig externe docenten de school in, bijvoorbeeld voor de Top-klassen, een serie van tien 'masterclasses' waar bovenbouw-leerlingen zich voor kunnen inschrijven. "Leerlingen vinden het altijd leuk, want een gastdocent zorgt voor afwisseling", zegt hij. "Maar daarnaast leren ze tijdens die gastlessen ook hoe het er in de professionele keuken

aan toe gaat. Ik kan als docent wel zeggen dat het hard werken is, maar mensen uit de praktijk kunnen het écht overbrengen."

Chefkok Evert te Pas is een van de gastdocenten die regelmatig op Hubertus & Berkhoff lesgeeft. Hij ziet zijn rol als een aanvulling op wat de vaste docenten doen. "Leerlingen moeten op school de basis van het koken leren, bijvoorbeeld hoe je een entrecote bearnaise bereidt of een velouté maakt. Maar met dezelfde kooktechnieken kun je ook andere gerechten maken die meer bij deze tijd en cultuur passen. Daar kom ik in beeld." Als gastdocent verzorgt hij workshops over bijvoorbeeld Aziatisch koken of roti.

Evert te Pas en Michel Moinat (rechts)

Sous vide

Voor docent Michel Moinat zijn de gastlessen een kans om te sparren en brainstormen met collega's uit de praktijk. "Ik leer van Evert ook over nieuwe kooktechnieken, bijvoorbeeld bij de workshop over sous vide koken, waarbij je voedsel bereidt in een vacuüm zak, waardoor je een hele gelijkmatige garing krijgt. Die inspiratie is uiteindelijk ook het hogere doel van het binnenhalen van mensen uit de praktijk: je inspireert de leerlingen, maar ook je collega's."

Zijn tip voor collega-docenten die gastlessen willen organiseren? "Begin bijvoorbeeld bij je groothandel. Groothandels hebben vaak culinaire experts in huis, die je kunt uitnodigen om een workshop te geven. Of vraag professionals om een keer te komen examineren, dat is een mooie eerste kennismaking met het onderwijs. Tot slot: hou contact met je oud-leerlingen, want die zitten op allerlei plekken in het bedrijfsleven en vinden het vaak leuk om op hun oude school een gastles te geven."

WWW.HUBERTUSBERKHOFF.NL

WAT VERWACHTEN BEDRIJVEN VAN SCHOLEN?

"Omarm de regio!"

Rianne Doeschot is directeur van netwerkorganisatie IKT (Inspirerend. Krachtig. Twents.), waaraan zo'n vijfhonderd organisaties in de regio Twente deelnemen. Dit zijn haar drie tips voor scholen die de samenwerking met bedrijven een boost willen geven.

1 Maak de baankansen zichtbaar

"Vmbo'ers blijven na hun vervolgonderwijs vaak in de regio wonen en werken. Bedrijven zitten te springen om mensen, maar leerlingen en hun ouders hebben vaak geen idee van de regionale arbeidsmarkt. Dus maak op school al zichtbaar wat de baankansen zijn. Hang bijvoorbeeld tijdens de profiel-voorlichting twintig schermen op met informatie over de bedrijven in de omgeving waar leerlingen stage kunnen lopen en waar ze later kunnen werken. Zo breng je de arbeidsmarkt en de baankansen alvast in beeld."

2 Zoek contact met ondernemers

"Voor contacten met ondernemers in de regio hoeft je echt niet zelf het wiel uit te vinden. Sluit je aan bij bestaande bedrijfsnetwerken en laat het netwerk voor je school werken. Zorg dat je aanwezig bent bij events, en leer ondernemers in de regio oprecht kennen. Organiseer bijvoorbeeld voor het netwerk een kijkje achter de schermen. Hou ook rekening met de verschillen. Het onderwijs werkt veel met afkortingen, ondernemers snappen daar in het begin niets van. Een praktisch punt: ondernemers hebben de

schoolkalender niet in hun hoofd, dus betrek ze ruim op tijd bij de planning van buitenschoolse opdrachten."

3 Geef duidelijk aan wat je nodig hebt

"Ondernemers willen graag een bijdrage leveren aan het onderwijs, ze hebben vooral behoefte aan duidelijkheid: wat hebben scholen precies nodig? Het helpt als je een soort menukaart op de website van je school zet, met alle manieren waarop bedrijven kunnen bijdragen aan het onderwijs, zoals gastlessen, bedrijfsbezoeken en verschillende soorten stages. Geef daarbij ook aan hoe jullie dat het liefst organiseren, en waar een activiteit aan moet voldoen. Dan kun je als ondernemer zelf kijken hoe je zou kunnen bijdragen.

"Tot slot: heb je een mooie samenwerking, maak er dan ook een feestje van. Loof een prijs uit, nodig de pers uit. Dan maak je de regionale arbeidsmarkt echt zichtbaar."

Hybride leren toen, nu en straks

'It takes a village to raise a child' is een van de eerste zinnen in het vervolgadvis van SPV aan het ministerie van OCW over de actualisering van de beroepsgerichte programma's in het vmbo. Met die zin bedoelen we dat onderwijs niet alleen op school plaatsvindt, maar 'overal'. Vooral beroepsonderwijs kan eigenlijk niet alleen op school plaatsvinden. Werkwijzen, materialen en middelen veranderen immers snel. We willen leerlingen goed voorbereiden op de toekomstige én de huidige beroepspraktijk.

Tijdens een rondleiding op de T2-campus in Genk zag ik onlangs veel warmtepompen en andere innovatieve technieken, maar ook een serie verwarmingsketels die nog op stookolie werkten. Die ketels worden al lang niet meer nieuw in huizen geplaatst, maar ze zijn op sommige plekken nog wel in gebruik, en moeten dus, als dat nodig is, gerepareerd kunnen worden. Ook dát moeten toekomstige werknemers leren. De huidige beroepspraktijk bestaat niet alleen uit de nieuwste technieken en toepassingen.

'Samen leerlingen opleiden' betekent dat school en bedrijf samenwerken, en dat docent en vakkracht dus de handen ineen slaan. Dat kan op allerlei manieren, tijdens stages of meeloopdagen bijvoorbeeld, door duaal leren of door de inzet van vakkrachten uit het bedrijfsleven in het onderwijs. Er zijn vast nog veel meer vormen van hybride leren te bedenken. Het lijkt daarbij soms alsof 'hybride leren' iets heel nieuws is. Dat klopt misschien als je alleen naar de termen kijkt: 'hybride leren' of 'hybride professionals'. Eerder gebruikten we termen als 'dual leren' (een bbl-traject) en 'werken met gastdocenten'. 'Hybride leren' klinkt nieuw, maar dient uiteindelijk hetzelfde doel: het bijeenbrengen van onderwijs en praktijk om van elkaar en met elkaar te leren.

In 1978 werkte ik als vormingsleider in een vormingscentrum voor werkende jongeren. Ook daar zochten we al gastdocenten die keuzevakken konden verzorgen. Een coupeuse gaf naailes (ik weet nog hoe je een haakse hoek moet maken in een tailleband) en een timmerman gaf lessen houtbewerking. We organiseerden die lessen niet alleen om gaten op te vullen als we het rooster niet rond kregen, maar vooral om cursisten kennis te laten maken met beroepen die ze zelf misschien uit zouden willen voeren. Beide doelen streven we ook nu nog na met onze hybride docenten. Met één verschil: de situatie op de arbeidsmarkt is veranderd. Het vormingscentrum waar ik werkte, stond in een regio die destijds vanwege de hoge werkloosheid zelfs was opgenomen in het Guinness Book of Records. Gastdocenten waren relatief gemakkelijk te vinden. Op dit moment trekken zowel het bedrijfsleven als het onderwijs aan dezelfde mensen, en is er voor leerlingen in elke richting werk te vinden. Maar het streven blijft onverminderd om samen leerlingen op te leiden en ze een realistisch beeld te geven van arbeid en beroep, nu en in de toekomst. Immers: *'It takes a village to raise a child'*.

Jacqueline Kerkhoffs

Stichting Platforms vmbo

Colofon

Deze VMBO-krant is een uitgave van de Stichting Platforms vmbo. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend.

Redactie

Jacqueline Kerkhoffs / Stichting Platforms vmbo
Eva Voncken / Bureau Turf
Anne Wesseling / AWJP

Eindredactie

Jacqueline Kerkhoffs / Stichting Platforms vmbo

Fotografie

Sijmen Hendriks, Hetty van Oijen

Vormgeving

Renate Meijers / studioZebraVink

Drukwerk

EDG Media

Bestellen

Meer exemplaren van deze krant kunt u gratis bestellen via www.onderwijsinformatie.nl/vmbokrant.

De krant wordt geleverd in bundels van 25 exemplaren.

www.onderwijsinformatie.nl/vmbokrant

© Stichting Platforms vmbo

Lijst met afkortingen profielen

E&O	Economie en Ondernemen
HBR	Horeca, Bakkerij en Recreatie
Z&W	Zorg en Welzijn
Groen	Groen
D&P	Dienstverlening en Producten
BWI	Bouwen, Wonen en Interieur
PIE	Produceren, Installeren en Energie
M&T	Mobiliteit en Transport
MVI	Media, Vormgeving en ICT
MaT	Maritiem en Techniek